

Geld 4

1. Waarom geven banken een korting op de te betalen rente als de huizenkoper gebruik maakt, bij de afsluiting van een hypotheek, van de Nationale Hypotheekgarantie?

Als een hypotheek afgesloten wordt met een Nationale Hypotheekgarantie wordt de restschuld bij executieverkoop betaald uit een waarborgfonds.

2. Wat is een executieverkoop?

We spreken van een executieverkoop als iemand zijn huis gedwongen moet verkopen omdat hij zijn hypotheekschuld niet kan afbetalen.

3. Waarom blijft er bij een executieverkoop van een huis vaak een restschuld over?

Als iemand zijn huis gedwongen moet verkopen kan hij daar niet rustig de tijd voor nemen. Het huis wordt op een veiling verkocht. Over het algemeen ligt de executiewaarde op zo'n 80% van de werkelijke waarde.

4. Hoe wordt het fonds opgebouwd waar de restschuld uit betaald wordt?

Iedereen die een hypotheek met Nationale Hypotheekgarantie afsluit betaalt eenmalig een borgtochtprovisie van 0,55% van de af te sluiten lening.

5. Leg uit hoe de Nationale Hypotheekgarantie kan leiden tot moral hazard (moreel wangedrag)?

Als je een lening met een Nationale Hypotheekgarantie hebt afgesloten weet je dat je nooit met een restschuld kan blijven zitten. Het zou kunnen betekenen dat je je wat minder druk maakt over de verplichting die je bent aangegaan. Dit zou kunnen betekenen dat je daardoor eerder in betalingsproblemen komt.

6. Als een economie in een recessie verkeert kan door de daaruit volgende deflatie herstel bemoeilijkt worden. Geef hiervoor een verklaring.

Als een economie in een recessie verkeert daalt het BBP. Hierdoor kan er een prijsdaling (deflatie) optreden. Maar als de prijzen dalen hebben zowel consumenten als producenten de neiging hun aankopen uit te stellen. Immers als de prijzen in de toekomst nog lager zijn is het beter om even te wachten. Maar door de dalende aankopen daalt de effectieve vraag en dus daalt het BBP. Dit versterkt de recessie.

7. Om de economie te stimuleren kan de centrale bank besluiten de hoeveelheid liquiditeiten van de banken te vergroten. Waarom is dat een goede maatregel van de centrale bank?

Als de banken over meer liquiditeiten beschikken kunnen ze op grond daarvan meer giraal geld in omloop brengen. Dit betekent dat hun klanten makkelijker geld kunnen lenen. Die klanten zullen dat geleende geld gebruiken om aankopen te verrichten. Hierdoor stijgt de effectieve vraag en dus het BBP.

8. Waarom kunnen banken meer giraal geld in omloop brengen als hun liquiditeit toeneemt?

Banken moeten een deel van het giraal geld dat ze hebben uitstaan dekken met liquide middelen. Onder de liquide middelen van een bank wordt verstaan het geld dat ze in kas hebben en hun tegoed bij de centrale bank. Als de liquiditeit van de banken toeneemt neemt de mogelijkheid tot het uitgeven van giraal geld met een veelvoud daarvan toe.

9. Stel dat de banken een liquiditeitspercentage moeten hebben van 15%. Stel dat hun liquide middelen stijgen met € 10.000,-. Hoeveel extra giraal geld kan op grond hiervan gecreëerd worden door de particuliere banken?

$$\frac{10.000}{15} \times 100 = 66.666,67$$

10. Waarom heeft een verhoging van de liquiditeiten van de banken weinig effect op de creatie van giraal geld als de rente erg laag is?

Als de liquiditeit van de banken vergroot wordt kunnen de banken meer giraal geld uitlenen. Maar het publiek moet dat wel willen. Om het publiek zover te krijgen zullen de banken de rente moeten verlagen. Maar als de rente al erg laag is zal dit waarschijnlijk weinig effect sorteren. Het publiek heeft dan blijkbaar geen behoefte om te lenen.

11. Leg uit dat wanneer de economie zich herstelt een vergroting van de geldhoeveelheid kan leiden tot inflatie.

Door de grotere geldhoeveelheid zal de vraag naar goederen toenemen. Dit betekent een stijging van de effectieve vraag en dus van het BBP. Maar als de economie zich aan het herstellen is kan dat op een gegeven moment leiden tot problemen met de productiecapaciteit. Hoe meer de productiecapaciteit wordt bereikt des te eerder ontstaat er prijsstijging.

12. Waarom helpt een groei van de productiviteit het tegengaan van inflatie?

Een stijging van de productiviteit betekent dat met dezelfde hoeveelheid productiefactoren meer producten kunnen worden gemaakt. Een stijging van de productiviteit betekent dus een stijging van de productiecapaciteit. Maar dat betekent dat de productie meer kan stijgen en dus zal er minder inflatie ontstaan.

13. Waarom ontstaat er inflatie als de productie dicht bij de productiecapaciteit komt?

Hoe dicht de werkelijke productie bij de productiecapaciteit komt hoe groter het tekort aan productiefactoren (of hoe schaarser de productiefactoren). Als het tekort aan productiefactoren groter wordt zullen de prijzen daarvan stijgen. Deze prijzen zullen doorberekend worden in de prijzen van de goederen die met deze productiefactoren worden gemaakt.

14. Wat zijn de productiefactoren waarmee wordt geproduceerd?

Produceren gebeurt met de productiefactoren arbeid, natuur, kapitaal en ondernemerschap. De beloningen daarvoor zijn loon, pacht, interest en winst.

15. Wat is de arbeidsinkomensquote (AIQ)?

Dit is het deel van het nationaal inkomen dat aan de productiefactor arbeid wordt betaald. De rest van het nationaal inkomen gaat naar de overige productiefactoren. In Nederland bedraagt de AIQ zo'n 85%. Het arbeidsinkomen bestaat niet alleen uit loon maar ook uit de winst van ondernemers voor zover dat de beloning van hun arbeid betreft.

16. Hoe wordt bepaald welk deel van de winst van een ondernemer inkomen uit arbeid is?

Het deel van de winst van een ondernemer dat inkomen uit arbeid noemen we het Toegerekend Loon Zelfstandigen (TLZ). De toegerekend loon kun je vinden door te kijken wat deze ondernemer had kunnen verdienen als hij in loondienst was gegaan.

17. Een ondernemer heeft kapitaal geïnvesteerd in het bedrijf waarin hij zelf ook werkt. De winst die hij uit het bedrijf haalt bedraagt in een bepaald jaar € 89.000,-. Had hij soortgelijke werkzaamheden bij een ander bedrijf in loondienst verricht had hij jaarlijks € 55.000,- verdiend. Hij heeft € 150.000, in het bedrijf gestoken. De rente bedraagt 5% per jaar.

Wat is de werkelijke (de economische) winst van dit bedrijf?

Winst uit de onderneming:	€ 89.000
Toegerekend loon:	€ 55.000 –
Rente over kapitaal:	<u>€ 7.500 –</u>
Werkelijke winst	€ 26.500

Toelichting: Als deze ondernemer niet een eigen bedrijf was begonnen had hij € 150.000 op de bank kunnen zetten en had hij daar jaarlijks € 7.500 rente over gekregen. Verder had hij in loondienst € 55.000 kunnen verdienen.

18. Stel dat het bedrijfje uit de vorige vraag staat voor de productie van een heel land. Het NNP was dan € 89.000 geweest. Bereken vervolgens de AIQ, de rentequote en de winstquote.

$$\text{AIQ} = \frac{55.000}{89.000} \times 100\% = 61,8\%$$

$$\text{Rentequote} = \frac{7.500}{89.000} \times 100\% = 8,4\%$$

$$\text{Winstquote} = \frac{26.500}{89.000} \times 100\% = 29,8\%$$

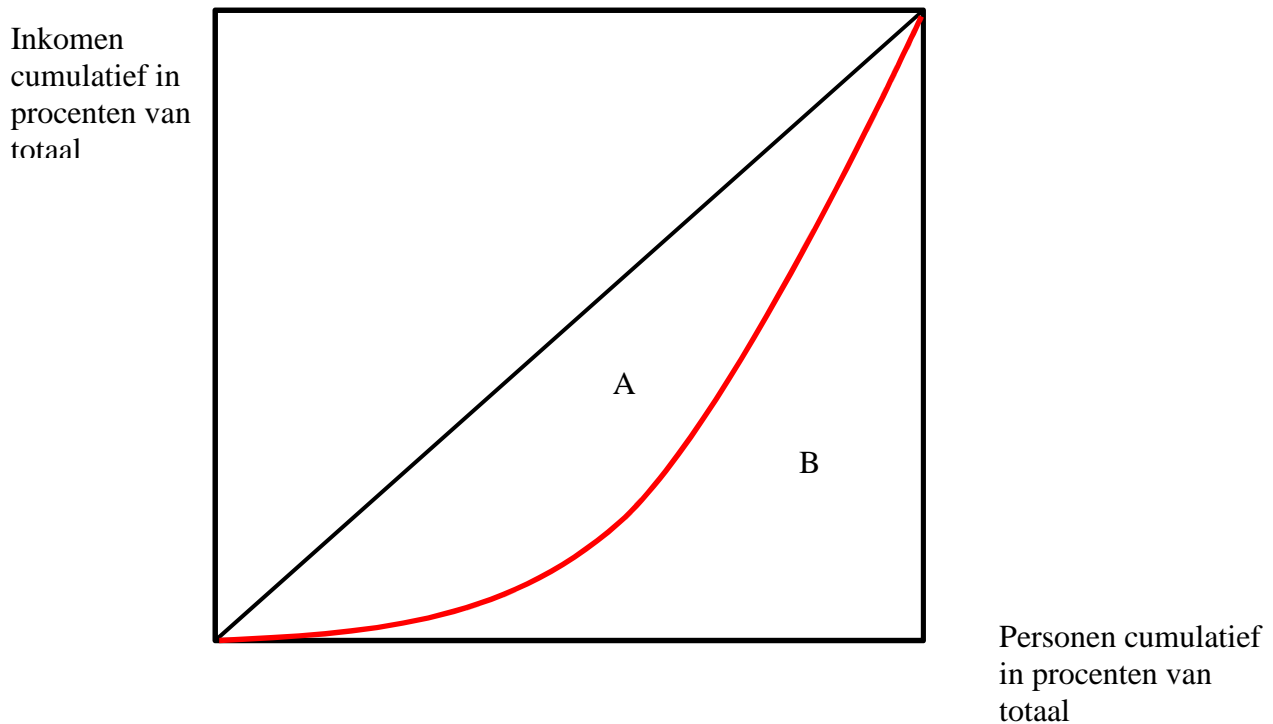
Toelichting: We zijn hier uitgegaan van slechts drie productiefactoren: arbeid, kapitaal en ondernemerschap. In werkelijkheid hebben we ook nog de productiefactor natuur.

19. Leg uit waarom een hoge AIQ duidt op een niet zo goed ondernemersklimaat?

In Nederland was de AIQ begin jaren tachtig zo'n 95%. Dat vonden de ondernemers veel te hoog. Immers als 95% van het verdiende inkomen naar arbeid gaat blijft er niet veel over voor de overige productiefactoren. Aangezien winst de beloning is voor één van die overige productiefactoren kun je zeggen dat de ondernemers niet heel rijkelijk beloond worden.

20. De AIQ zegt iets over de categoriale inkomensverdeling. Hiermee wordt bedoeld de verdeling over de categorieën arbeid, natuur, kapitaal en ondernemerschap. De personele inkomensverdeling zegt iets over de verdeling van het inkomen over personen. De Lorenzcurve geeft aan hoe gelijk of ongelijk deze inkomens zijn verdeeld. Hoe bollender de Lorenzcurve hoe ongelijker de verdeling. Met de zogenaamde Gini-coëfficiënt kan deze bolheid in een getal worden uitgedrukt. Hoe wordt dit getal berekend?

Neem de Lorenzcurve zoals hieronder getekend:

Om de bolheid van de Lorenzcurve in een getal uit te drukken wordt de volgende berekening gehanteerd:

$$\text{Gini-coëfficiënt} = \frac{\text{Oppervlakte van gebied A}}{\text{Oppervlakte van gebied A+B}}$$

De Gini-coëfficiënt is dus gelijk aan 0 als de Lorenz-curve samenvalt met de diagonaal. Er is dan helemaal geen ongelijkheid. Is de Gini-coëfficiënt gelijk aan 1 dan hebben we de grootst mogelijke ongelijkheid.

We kunnen dus stellen dat in de praktijk de Gini-coëfficiënt ergens tussen 0 en 1 ligt. Hoe groter deze coëfficiënt hoe groter de ongelijkheid.